

Generalitat de Catalunya
**Departament de Governació
i Relacions Institucionals**

Jornada sobre l'aplicació pràctica de la Llei de transparència i accés a la informació al món local

Aspectes generals de la Llei: els responsables del seu compliment

Secretaria de Cooperació i Coordinació de les Administracions Locals

**Blanca Mestre Boncompte
Elisenda Aguilà Recha**

Generalitat de Catalunya
**Departament de Governació
i Relacions Institucionals**

1a part: estructura de l'exposició

1.- Presentació de la guia

- Objectius
- Estructura

2.- Aspectes generals de la Llei

- 1) Definicions prèvies
- 2) Entrada en vigor
- 3) Desenvolupament reglamentari de la Llei
- 4) Ens locals obligats al compliment
- 5) Àmbit d'aplicació

3.- Introducció a la problemàtica dels “responsables”

1. La guia: objectius i estructura

La guia sobre l'aplicació de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, a les entitats locals neix de la col·laboració de les diputacions catalanes i de les principals associacions representatives del món local amb el departament de Governació i Relacions Institucionals.

➤ **OBJECTIUS**

➤ **ESTRUCTURA**

2. 1. Aspectes generals de la Llei: definicions prèvies

La llei regula tres àmbits: la transparència, l'accés a la informació pública i el bon govern

- Què entenem per transparència?
- Què entenem per accés a la informació pública?
- Què entenem per bon govern i per govern obert?

2. 2. Aspectes generals de la Llei: entrada en vigor (1)

Quan entra en vigor la llei?

Disposició Final 4a:

- 1. Aquesta llei entra en vigor al cap de sis mesos d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, llevat del que determinen els apartats 2 i 3.*
- 2. El títol II entra en vigor al cap d'un any que la llei hagi estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya pel que fa als ens que integren l'Administració local.*
- 3. La Comissió de Garanties del Dret d'Accés a la Informació Pública ha d'ésser designada dins el termini de quatre mesos a comptar de la publicació d'aquesta llei en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.*

2. 2. Aspectes generals de la Llei: entrada en vigor (2)

- **Quan ha de ser l'ens local transparent? (entrada en vigor de les obligacions compreses en l'àmbit de la transparència) (D.F. 4)**

1 de gener de 2016

- **Obligacions derivades de la transparència:** NO produeixen efectes retroactius.
- **Obligacions derivades del dret d'accés:** Sí que s'ha de subministrar la informació sol·licitada anterior a la data d'entrada en vigor de la Llei.

2. 2. Aspectes generals de la Llei: entrada en vigor (3)

ULL: Hi ha accions contingudes en l'àmbit de la transparència fora del Títol II que han d'estar disponibles l'1 de juliol de 2015.

Exemples:

- informar dels contractes al Registre Públic de Contractes i la Plataforma de Serveis de Contractació Pública
- informar dels convenis al Registre de Convenis de la Generalitat
- donar a conèixer els criteris de designació d'un alt càrrec
- donar a conèixer de manera anonimatzada les propostes i suggeriments rebuts dels ciutadans sobre propostes d'actuació o millora sobre funcionament de serveis públics.

2. 3. Aspectes generals de la Llei: desenvolupament reglamentari de la Llei

- **La Llei ha de ser desenvolupada reglamentàriament?** (DF 3a).

A data d'avui, l'Administració de la Generalitat està tramitant:

- Projecte de decret pel qual s'aprova el Reglament de la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública
- Projecte de decret pel qual es crea i es regula el Registre de grups d'interès de l'Administració de la Generalitat i del seu sector públic
- Projecte de decret de Registre de convenis de col·laboració i cooperació

2. 4. Aspectes generals de la Llei: ens locals obligats al compliment (1)

- **Tots els ens locals, per petits que siguin, han de complir amb totes i cadascuna de les obligacions que estableix la Llei? (DA 4)**
 - Sí
- **L'ens local pot obtenir col·laboració d'altres administracions per implementar les obligacions que estableix la llei?**
 - *Article 3.3 Els municipis poden complir les obligacions de transparència i les que deriven del dret d'accés a la informació pública, de manera associada o per mitjà de fórmules de cooperació establertes amb els ens locals supramunicipals o amb l'Administració de la Generalitat, si per raons de capacitat o eficàcia no les poden complir directament.*
 - *Article 94. 1. L'Administració de la Generalitat ha d'establir un programa de suport a les entitats locals, especialment a les que disposin de menys recursos i capacitat tècnica i operativa, per a aplicar aquesta llei. Aquest programa ha d'incloure suport econòmic i financer, que s'ha de consignar anualment en els Pressupostos de la Generalitat de Catalunya, i assessorament tecnològic i jurídic. L'Administració de la Generalitat pot subscriure convenis de col·laboració amb les entitats locals d'àmbit supralocal i amb les associacions representatives dels municipis per a assolir l'aplicació de la Llei en l'àmbit dels ens locals.*

2. 4. Aspectes generals de la Llei: ens locals obligats al compliment (2)

Suport als ens locals en matèria de transparència: Programa de Reforma Local de la SCCAL

- correu electrònic: local.governacio@gencat.cat
- web: <http://www.municat.gencat.cat/>
- telèfon 93 567 17 85

2. 5. Aspectes generals de la Llei: àmbit d'aplicació (1)

- **Quin és l'àmbit d'aplicació específic a nivell local?**

L'àmbit d'aplicació s'estén a tots els ens locals de Catalunya (art. 3.1).

• Ajuntaments• Diputacions (vegueries)• Comarques• Àrees metropolitanes• Mancomunitats• EMDs	• OOAA• EPELs• Societats mercantils locals o bé amb participació majoritària local o <u>vinculades</u>• Fundacions del sector públic local• Consorts adscrits a l'entitat local

2. 5. Aspectes generals de la Llei: àmbit d'aplicació (2)

- Amb un règim jurídic específic, la Llei també és d'aplicació a les persones físiques o jurídiques que exerceixen funcions públiques o potestats administratives i presten serveis públics o perceben fons públics per al seu funcionament o per dur a terme les seves activitats, així com les persones físiques o jurídiques que duen a terme activitats qualificades legalment com a serveis d'interès general o universal (art. 3.1 lletres d, e).
- Les obligacions de transparència establertes pel títol II també són aplicables als partits polítics, a les associacions i fundacions vinculades, a les organitzacions sindicals i empresarials i a les entitats privades en els supòsits següents (art. 3.4):
 - si perceben subvencions o ajuts públics de més de 100.000 euros anuals
 - si almenys el 40% de llurs ingressos anuals procedeix de subvencions i ajuts públics, sempre que aquesta quantitat sigui de més de 5.000 euros.

3. Introducció a la problemàtica dels “responsables”:

“Article 4. Responsables de l’aplicació d’aquesta llei

1. Els responsables del compliment dels deures i les obligacions establerts per aquesta llei són **els alts càrrecs** al servei de la Generalitat i **de l’Administració local** de Catalunya i el **personal al servei de l’Administració pública, en l’àmbit general**, i també les **persones** que determina aquesta llei amb relació a **àmbits específics**.

2. Als efectes d’aquesta llei, **tenen la condició d’alts càrrecs**:

a) Al servei de la Generalitat, els que estableix la llei reguladora del règim d’incompatibilitats dels alts càrrecs al servei de la Generalitat.

b) Al servei de l’Administració local, **els representants locals i els titulars dels òrgans superiors i directius**, d’acord amb el que estableix la legislació de règim local.

c) Al servei dels altres **organismes públics** a què fa referència l’article 3, els **titulars o membres dels òrgans de govern i els càrrecs directius** dels dits organismes.

3. Per a la **resta de responsables**, la normativa reguladora de l’organització administrativa ha de determinar amb claredat i precisió les autoritats i els òrgans responsables del compliment dels deures i les obligacions establerts per aquesta llei.”

3. Introducció a la problemàtica dels “responsables”:

- RECOMANACIÓ: Incorporar en els acords relatius al “cartipàs municipal” les referències que es considerin convenientes respecte a l’adscripció a representants de la matèria relativa a les obligacions de transparència, si fos el cas.
 - ✓ És important tenir-ho en compte especialment per determinar-ne la responsabilitat en aquesta matèria, ja que **correspon a l’alcalde les atribucions que expressament no s’atribueix a altres òrgans municipals.**

2a part: estructura de l'exposició

1.- L'enumeració dels responsables de l'article 4 de la Llei 19/2014:

- Els alts càrrecs
- Els que no són alts càrrecs:
 - Personal al servei de les administracions públiques
 - Altres persones que determina la Llei

2.- Els alts càrrecs en l'Administració Local:

- La transcendència de la figura de l'alt càrrec en la Llei
- La legislació de règim local i l'alt càrrec
- Determinació dels alts càrrecs locals

3.- La responsabilitat dels alts càrrecs:

- En els àmbits de transparència i dret d'accés a la informació pública
- En l'àmbit del bon govern: codi de conducta i règim d'incompatibilitat i declaracions.

1. 1. Article 4 de la Llei de transparència:

Article 4. Responsables de l'aplicació d'aquesta llei

1. Els responsables del compliment dels deures i les obligacions establerts per aquesta llei són els alts càrrecs al servei de la Generalitat i de l'Administració local de Catalunya i el personal al servei de l'Administració pública, en l'àmbit general, i també les persones que determina aquesta llei amb relació a àmbits específics.

2. Als efectes d'aquesta llei, tenen la condició d'alts càrrecs:

a) Al servei de la Generalitat, els que estableix la llei reguladora del règim d'incompatibilitats dels alts càrrecs al servei de la Generalitat.

b) Al servei de l'Administració local, els representants locals i els titulars dels òrgans superiors i directius, d'acord amb el que estableix la legislació de règim local.

c) Al servei dels altres organismes públics a què fa referència l'article 3, els titulars o membres dels òrgans de govern i els càrrecs directius dels dits organismes.

3. Per a la resta de responsables, la normativa reguladora de l'organització administrativa ha de determinar amb claredat i precisió les autoritats i els òrgans responsables del compliment dels deures i les obligacions establerts per aquesta llei.

1. 2. Persones responsables que determina aquesta Llei amb relació a àmbits específics:

- **La Llei no precisa en un article concret qui són aquests responsables. Determinació dispersa en la Llei. Com a articles de referència:**
 - ✓ **Preàmbul** : *“cada cop és més estès que activitats públiques o d’interès públic siguin desenvolupades per agents privats” (...)* .
 - ✓ **Article 3 apartat 1r lletres d) i e) i apartat 2n:**
 - d) A les persones físiques o jurídiques que exerceixen funcions públiques o potestats administratives, que presten serveis públics o que perceben fons públics per a funcionar o per a dur a terme llurs activitats per qualsevol títol jurídic.*
 - e) A les persones físiques o jurídiques que duen a terme activitats qualificades legalment com a serveis d’interès general o universal.*Apartat 2: Les persones i les entitats privades de l’article 3,1 lletres d) i e) han d’informar a l’Administració.
 - ✓ **Article 80 en relació amb l’article 77.1.b) (remissió article 3.2), 77.3.e) (contractistes i beneficiaris de subvencions i ajuts) i 77.3.f) (grups d’interès)**

2.1. L'alt càrrec en la Llei de transparència:

Article 4.2:

- **Representants locals**
- **Titulars d'òrgans superiors i directius al servei de l'Administració Local**
- **Titulars o membres d'òrgans de govern i els càrrecs directius al servei dels altres organismes públics a què fa referència l'article 3**

Preàmbul de la Llei:

“Una societat democràtica i la necessitat que els interessos públics siguin servits amb objectivitat, neutralitat i imparcialitat obliga que el capteniment dels servidors públics, especialment els alts càrrecs, s'ajusti a uns paràmetres que garanteixin el compliment d'aquests principis.

En aquest sentit, la Llei estableix els principis de bon govern que ho han de fer possible, els quals han d'ésser desenvolupats mitjançant codis ètics i de bona conducta. L'establiment d'aquests codis es complementa amb el principi de publicitat de les activitats, béns i interessos dels alts càrrecs i l'obligació d'observança del règim d'incompatibilitats. Una altra mesura destacable és l'obligació de donar publicitat als criteris d'acord amb els quals es designen els alts càrrecs, atenent la seva competència, qualificació i experiència professional. Aquests requeriments estan en sintonia amb les polítiques de lluita contra la corrupció impulsades per la Unió Europea i països del nostre entorn”.

2.2. Legislació de règim local i alt càrrec:

- Administració General de l'Estat: Ley 3/2015, de 30 de març, reguladora de l'exercici de l'alt càrrec de l'Administració General de l'Estat.
- Administració de la Generalitat de Catalunya: Llei 13/2005 , de 27 de desembre, del règim d'incompatibilitats dels alts càrrecs al servei de la Generalitat.
- Administració local?

2.3. Alts càrrecs de l'Administració Local:

Municipis:

1. Representants locals: alcalde i regidors

2. Titulars dels òrgans superiors i directius:

- titulars dels òrgans superiors
- titulars d'òrgans directius: DA 15a de la LBRL
 - ❖ En municipis de gran població: article 130 LBRL
 - ❖ En la resta de municipis: article 306 TRLMRLC

3. Titulars o membres d'òrgans de govern i els càrrecs directius al servei dels altres organismes públics a què fa referència l'article 3.

- ❖ Els organismes públics de l'article 3:
- ❖ Els seus titulars o membres d'òrgans de govern així com els seus càrrecs directius

2.3. Alts càrrecs de l'Administració Local :

DA 15a. LBRL:

*(...) A aquests efectes, **tindran la consideració de personal directiu els titulars d'òrgans** que exerceixin funcions de gestió o execució de **caràcter superior**, ajustant-se a les directrius generals fixades per l'òrgan de govern de la Corporació, adoptant a aquest efecte les **decisions oportunes** i disposant per a això d'un **marge d'autonomia**, dins d'aquestes directrius generals*

Article 306 TRLMRLC:

*“1.El ple, a proposta de l'alcalde o alcaldessa o del president o presidenta, **pot nomenar personal directiu** quan la complexitat dels serveis de l'ens local ho requereix. Si és més d'un, ha de determinar-se la branca o el servei que queda sota la seva adreça.*

2. Els llocs reservats al personal directiu han de figurar en la relació de llocs de treball de la corporació. La designació ha de recaure en persones amb la titulació, l'aptitud i les condicions específiques que s'exigeixen als funcionaris que poden ocupar aquests llocs.

3. No poden ser nomenats com a personal directiu els membres de la corporació.

(...).”

2.3. Alts càrrecs de l'Administració Local :

Ajuntament de Barcelona:

- ✓ Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona.
- ✓ Web de l'Ajuntament de Barcelona (GO>Bcn: Govern obert)

Consells comarcals i diputacions:

- ✓ Els representants locals: els membres del ple del consell comarcal i del ple de les diputacions
- ✓ Article 16 del DL 4/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'organització comarcal de Catalunya: correspon al gerent, d'acord amb les directrius del Ple i les instruccions del President, dirigir l'administració comarcal.
- ✓ Pel que fa als titulars d'òrgans directius de les diputacions : L'article 32 bis de la Llei 7/1985, modificat per la LRSAL, determina que té la condició de personal directiu el que és titular d'un òrgan directiu.

3.1. La responsabilitat dels alts càrrecs:

- Què significa ser responsable?
- Qui són responsables dels deures i obligacions que disposa la Llei sobre transparència?
- Qui són responsables dels deures i obligacions que disposa la Llei sobre el dret d'accés a la informació?

Article 53.1.u) LBRL: *“les altres atribucions que expressament li atribueixen les lleis i les que la legislació assigna al municipi i no atribueix a altres òrgans municipals”.*

3.2. La responsabilitat dels alts càrrecs en l'àmbit del bon govern:

Retornem al preàmbul:

“Una societat democràtica i la necessitat que els interessos públics siguin servits amb objectivitat, neutralitat i imparcialitat obliga que el capteniment dels servidors públics, **especialment els alts càrrecs**, s'ajusti a uns paràmetres que garanteixin el compliment d'aquests principis.

En aquest sentit, la Llei estableix els principis de bon govern que ho han de fer possible, els quals han d'ésser desenvolupats mitjançant **codis ètics i de bona conducta**. L'establiment d'aquests codis es complementa amb el principi de **publicitat de les activitats, béns i interessos dels alts càrrecs** i l'obligació d'observança del **règim d'incompatibilitats**. Una altra mesura destacable és l'obligació de donar publicitat als criteris d'acord amb els quals es designen els alts càrrecs, atenent la seva competència, qualificació i experiència professional. Aquests requeriments estan en sintonia amb les polítiques de lluita contra la corrupció impulsades per la Unió Europea i països del nostre entorn”.

Alt càrrec com a expressió de bon govern:

Subjectes a uns codis de conducta, subjectes a donar publicitat de les activitats, béns i interessos, subjectes a observar el règim d'incompatibilitats, entre d'altres.

3.3. El codi de conducta dels alts càrrecs:

- Article 55.3:

El Govern, els **ens locals** i els **altres organismes i institucions públiques** inclosos en l'article 3.1 han d'elaborar un codi de conducta de llurs alts càrrecs que concreti i desenvolupi els principis d'actuació a què fa referència l'apartat 1, n'estableixi altres d'addicionals, si escau, i determini les conseqüències d'incomplir-los, sens perjudici del règim sancionador establert per aquesta llei.

- ✓ El codi de conducta hauria d'incloure:

- Principis i les regles de conducta de l'apartat 1 de l'article 55 (com a mínim).
- Ha de determinar les conseqüències del seu incompliment, al marge del règim sancionador
- No té valor normatiu

3.4. El règim d'incompatibilitats i les declaracions dels alts càrrecs:

- Article 56 de la Llei de transparència : els alts càrrecs (article 4 de la Llei) estan subjectes:
 - Al règim d'incompatibilitats
 - I a les obligacions de declaració d'activitats, de béns patrimonials i d'interessos
- Normativa:
 - LO 5/1985, de 19 de juny, de règim electoral general
 - Llei 7/1985, de 2 d'abril: **Disposició Addicional 15a , article 75 apartats 7 i 8**
 - RD 2568/1986, de 28 de novembre, que aprova el Reglament, organització, funcionament i règim jurídic de les EELL
 - Llei estatal 53/1984, de 26 de desembre, d'incompatibilitats del personal al servei de les Administracions Públiques
- La Llei 7/1985 no utilitza el terme “alt càrrec”. Utilitza “titular d'òrgan directiu” o “personal directiu”.
- Vist l'article 56 de la Llei de transparència, tots els alts càrrecs de l'article 4 estan subjectes a les obligacions sobre règim d'incompatibilitats i de declaracions.

Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés
a la informació pública i bon govern

MOLTES GRÀCIES.

Generalitat de Catalunya
**Departament de Governació
i Relacions Institucionals**